

N.B. : 1) All question are compulsory.

2) Figures to the right indicate marks assigned to the questions.

Q.I A) Explain in brief the pluralistic nature of Indian Society. 6

OR

A) Explain any three measures to promote national intergration. 6

B) Discuss the causes of drug addiction. 8

OR

B) Discuss the measures to cure drug addiction. 8

Q.II A) Highlight the role of communalism as a causative factor responsible for intergroup conflicts. 8

OR

A) Explain how casteism is responsible for intergroup conflicts in India. 8

B) How AIDS can be prevented (Any two measures) 4

OR

B) How is AIDS caused?

Q.III A) Define Patriarchy. What are the important features of Patriarchy ? 8

OR

A) Explain the factors responsible for declining sex ratio in India. 8

B) Discuss any two causes of child labour in India ? 4

OR

B) Discuss the effects of the problem of child labour. 4

Q.IV A) Explain the salient features of the constitution of India. 8

OR

A) What are the different types of mental retardation. 8

B) Explain any two problems faced by senior citizens in India. 4

OR

- सूचना - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.
- प्र.१ अ) भारतीय समाजाचे वैविध्यपूर्ण स्वरूप थोडक्यात स्पष्ट करा. ६
किंवा
अ) राष्ट्रीय एकात्मता वृद्धिंगत करण्यासाठी कोणत्याही तीन उपाययोजना स्पष्ट करा. ६
ब) मादकद्रव्य व्यसनाधीनतेच्या कारणांची चर्चा करा. ८
किंवा
ब) मादकद्रव्य व्यसनाधीनता बरी करण्याकरीता असणाऱ्या उपाययोजनांची चर्चा करा. ८
- प्र.२ अ) गटांतर्गत संघर्षास कारणीभूत घटक म्हणून संप्रदायवादाच्या भूमिकेवर प्रकाश टाका. ८
किंवा
अ) भारतातील गटांतर्गत संघर्षास जातीयवाद कसा जबाबदार ठरला आहे. ते स्पष्ट करा. ८
ब) एड्स कसा रोखता येईल ? (कोणत्याही दोन उपाययोजना) ४
किंवा
ब) एड्स कशामुळे होतो ?
- प्र.३ अ) 'पितृसत्ताक' पद्धतीची व्याख्या द्या. पितृसत्ताक पद्धतीची प्रमुख वैशिष्ट्ये कोणती ? ८
किंवा
अ) भारतातील घटत्या लिंगप्रमाणास कारणीभूत ठरलेले घटक स्पष्ट करा. ८
ब) भारतातील बालककामगारांच्या कोणत्याही दोन कारणांची चर्चा करा. ४
किंवा
ब) बालककामगारांच्या समस्येचे दोन परिणाम लिहा. ४
- प्र.४ अ) भारतीय राज्यघटनेच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. ८
किंवा
अ) बौद्धिक अंपगत्वाचे विविध प्रकार कोणते ? ८
ब) भारतातील ज्येष्ठ नागरिकांना तोंड द्यावे लागते अशा दोन समस्या स्पष्ट करा. ४
किंवा
ब) धूम्रपानावर थोडक्यात टीप लिहा. ४